

Landelijke primeur voor ROC Friese Poort

CIRCULAIRE JAS VOOR UNIFORM- BEROEPEN LEEUWARDEN

NIEUWBOUW ROC FRIESE POORT UNIFORMBEROEPEN LEEUWARDEN**Opdrachtgever**

ROC Friese Poort

ArchitectWind Architecten
Adviseurs**Programmamanager**

ICSadviseurs

Adviseur installaties

Innax

Adviseur bouwfysica

DGMR

Aannemer

Friso Bouwgroep

Installaties

Pranger Rosier

Constructeur

Goudstikker De Vries

BVO5.713 m²**Stichtingskosten**

€ 9.2 mio incl. btw

Ingebruikname

Oktober 2017

KENMERKEN

Een nieuwe locatie voor de uniformberoepen met twee verschillende DNA's in een energieneutraal en circulair gebouw dat bovendien prachtig in zijn omgeving ligt. Dat is gelukt!

Het nieuwe onderkomen van ROC Friese Poort in Leeuwarden aan de Egelantierstraat biedt ruimte aan 800 studenten; de studenten die er gebruik van maken vinden hun uiteindelijke emplooi in specifieke beroepen zoals die van particulier beveiliging of de handhaver voor toezicht en veiligheid, die na de opleiding ook de mogelijkheid heeft om door te stromen naar de politie. Een andere groep studenten wordt juist opgeleid voor een baan bij defensie, als soldaat, korporaal of onderofficier, vaak gecombineerd met een vak in de techniek, logistiek, ICT of zorg. De uniformberoepen zaten op verschillende plekken in Leeuwarden, die overwegend technisch en functioneel verouderd waren. Het samenbrengen op één

locatie was een behoorlijke uitdaging, omdat het DNA van elke opleiding anders is, ook al gaat het om beroepen met een uniform. Een beveiliging wil graag onderdeel van de wijk zijn en de verbinding met zijn omgeving maken, terwijl een soldaat in opleiding meer ruimte wil en meer naar binnen is gericht. Niet helemaal toevallig is dat de docenten vaak uit deze branches komen, zoals de politie of het leger. Het is dan ook een school waar je veel uniformen ziet. Dat betekent dat er aandacht is voor respect, orde en discipline, maar ook voor een mooie, uitdagende leeromgeving.

CIRCULAIR ALS AMBITIE

De opdrachtgever keek vanuit twee invalshoeken naar circulair bouwen: vanuit het functionele, waarbij het denken over het onderwijs centraal staat en vanuit het vastgoedbeleid, waarbij ROC Friese Poort de eigen ambities rond duurzaamheid in elk project wil verbeteren. Eerder was in 2015 het Zorg en Welzijn gebouw op de campus in Drachten als *Breeam Excellent* gewaardeerd. De opdrachtgever wilde

met dit gebouw in Leeuwarden een next step zetten in het energieneutraal en circulair bouwen. Wat daarbij meespeelde was dat de Breeam-methode als te dogmatisch en te veel als een keurslijf werd ervaren. In dit project wilde het ROC vanuit de eigen ambities zelf de keuzen maken. Hoofd facilitair beleid Jaap van Bruggen: “Breeam scoort op materialen, maar niet op milieubelasting; het maakt niet uit of je een efficiënt gebouw van 3.700 m² neerzet of een gebouw van 10.000 m² met een te lage bezetting. Breeam kijkt wel naar hoeveel kilometers vrachtwagens met materialen moeten aanrijden, maar de kern is of je die meters wel moet bouwen. Er is geen 100% circulair gebouw; maar je kunt het proces wel zo circulair mogelijk inrichten. Belangrijk is dat je bij elke keuze afweegt wat het functionele effect is en wat het voor de milieubelasting betekent, of er een alternatief is en of er een hergebruikmogelijkheid voor het materiaal is.” Wind Architecten Adviseurs heeft vanuit die circulaire en energieneutrale ambitie een gebouw ontworpen, waarbij in eerste instantie werd bekeken of bestaande onderdelen in het

gebouw konden worden gebruikt. In de praktijk zijn er veel platforms die materialen aanbieden, maar vaak loopt een bedrijf tegen regelgeving aan rond aspecten als brandveiligheid of akoestiek. Veel deuren die bijvoorbeeld via marktplaatsen worden aangeboden hebben niet de juiste maten en gebruikte panelen hebben niet altijd de goede akoestische waarde. Dat kost tijd en energie. Om die reden besloot de opdrachtgever met het team om een nieuw schoolgebouw te maken, waarvan de onderdelen in de toekomst her te gebruiken zijn. Het oogt gewoon als een nieuwe school en toch is hij volledig circulair en losmaakbaar. Als symbool en beelddrager voor de circulaire ambitie heeft het ROC een fietsenstalling laten maken die is opgebouwd uit de oude delen van een verbrand VOC-schip uit de 17e eeuw. Dat is pas echt circulair.

DINGEN WEGLATEN

Circulair denken betekent vooral ook kijken wat je weg kunt laten. Er is expliciet gekozen om het staalskelet en de vele houttoepassingen te tonen. Zo is samen met de aannemer

ook over de verbindingen nagedacht; circulair betekent kiezen voor een droog systeem zonder kit en pur met een zo laag mogelijke milieubelasting. Dat lukt niet overal; in het sportdeel met kleedruimtes was de techniek nog niet zover dat je dat op een droge manier kunt doen. De akoestische wand in de sporthal is van gemalen petflessen gemaakt, maar is in de toekomst niet meer her te gebruiken. Die afweging tussen functioneel en circulair is in het proces elke keer weer opnieuw gemaakt, waarbij ICSadviseurs vanuit het programma van eisen het hele proces bewaakte. Noemenswaard is dat de circulariteitsprestatie gebouwen (CPG) hier is getest als afgeleide van de GPR. De GPR Gebouw assessoren kregen toestemming het hier te testen in ruil voor een certificaat voor het gebouw en het proces. Jaap van Bruggen: "Uiteindelijk doen we het voor het welbevinden van de docenten en studenten. Over 50 jaar moeten mensen met deze gebouwen verder en daarom denken we nu na over her te gebruiken materialen. Dit gebouw kan één op één uit elkaar gehaald worden. Die waarde is maatschappelijk

“DIT GEBOUW KAN ÉÉN OP ÉÉN UIT ELKAAR WORDEN GEHAALD. DIE WAARDE IS MAATSCHAPPELIJK EN NIET EURO GEDREVEN”

en niet euro gedreven. Binnen in het gebouw hangen 24 schildjes met een QR-code; met hun mobiele telefoon kunnen studenten en bezoekers het circulaire verhaal op verschillende plekken volgen.”

GEZAG EN UITNODIGEND

Wind Architecten Adviseurs heeft een gebouw ontworpen dat gezag uitstraalt, maar de bezoeker bij binnenkomst ook omarmt. Dat past bij de identiteit van de Uniformopleidingen: ik ben de baas, maar wil me graag met je verbinden. Het programma van eisen was daarom geënt op het contextrijk leren, waarbij het versterken van de identiteit centraal staat naast de verbinding met de omgeving. Bijzonder is dat de school in een echte volksbuurt staat waar aan de ene kant behoefte is aan uniformen, maar er tegelijk ook een natuurlijke weerstand tegen gezag bestaat. In het ontwerp is dat spanningsveld tussen geslotenheid en verbinding op een aansprekende manier opgelost. Vanuit twee tegengestelde uitgangspunten: is het gebouw een fort met wachttorens of een

transparant en open gebouw dat je uitnodigt? Daarbij werd als metafoor de gesloten veste naast een vissenkomp gezet. Uiteindelijk zijn die beide uitgangspunten als een mooie mix in het ontwerp vertaald; het is een compact gebouw met inkepingen geworden, waarbij de architect met het licht en de zon heeft gespeeld. Binnen de veste is een zichtbare binnenwereld gecreëerd, waarbij uit het volume vier schoolpleinen zijn gesneden die elkaar in het hart van het gebouw raken en functioneel goed passen. Zo zijn er een entreeplein, een sportplein, een logistiek plein en een pauzeplein. Door die uitsneden in het gebouw vielen overige functies ook op hun plaats; het restaurant ligt aan de parkzijde, sport en onderwijs aan de koele noordkant en het logistiek centrum op een plek waar de wijk er het minst zicht op heeft. Het resultaat is dat ROC Friese Poort een gebouw heeft gekregen dat past in de wijk en verder grenst aan groen en sportvelden, waar dankbaar gebruik van wordt gemaakt.